

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4722/2020
04.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца – противтуженог АА, са пребивалиштем у ..., чији су пуномоћници ББ и ВВ, адвокати из ..., против тужене – противтужиле ГГ из ..., чији је пуномоћник Соња Савкић, адвокат из ..., ради уређења модела виђања и издржавања, одлучујући о ревизијама парничних странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 420/19 од 29.10.2019. године, на седници већа одржаној 04.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца-противтуженог и тужене-противтужиле изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 420/19 од 29.10.2019. године и то става првог изреке, дела става другог изреке којим је уређено одржавање личних односа малолетног детета ДД са оцем, тужиоцем, приликом боравка оца у Србији у току зимског и летњег распуста и ван распуста, става трећег, четвртог и петог изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 420/19 од 29.10.2019. године у преосталом делу става другог изреке којим је уређено одржавање личних односа малолетног детета ДД са оцем, тужиоцем, приликом боравка оца у ..., и ставу шестом изреке и предмет у овом делу враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 420/19 од 29.10.2019. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Другог основног суда у Београду П2 929/13 од 22.12.2017. године, исправљена решењем истог суда П2 929/13 од 18.04.2018. године у ставу првом, другом, петом и осмом изреке. Ставом другим изреке, уређено је одржавање личних односа малолетног детета ДД са оцем АА по моделу: приликом боравка оца малолетног детета у ... комуникација ће се одвијати путем видео линка сваког уторка, среде и суботе у месецу од 19,00 до 20,00 часова, по локалном времену, с тим да се контакти путем видео линка не одржавају током летњег распуста (током коришћења годишњег одмора мајке), приликом боравка оца малолетног детета АА у ... контакти ће се одвијати током летњег распуста у периоду од 20.06. до 10.07. или у периоду од 20.07. до 10.08. с тим што ће отац 15 дана у континуитету преузимати дете у 10,00 часова на адреси становања и враћати га мајци на адреси становања у 21,00 час по нашем времену. Током зимског распуста отац ће 10 дана у континуитету

преузимати дете у 10,00 часова на адреси становања, а враћати га мајци на адресу становања у 20,00 часова. Контакти тужиоца АА с малолетном ДД ван зимског и летњег распуста ће се одвијати по међусобном договору парничних странака. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен захтев тужене па је обавезан тужилац да на име доприноса за издржавање ДД плаћа 50.000,00 динара почев од 29.10.2019. године па убудуће док за то буду постојали услови или се ова одлука не измени, сваког 01. до 10. у месецу за текући месец на рачун законске заступнице мајке који је отворен код Банке „...“, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког месечног појединачног потраживања до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене у делу разлике између досуђених 50.000,00 динара до тражених 1.000 америчких долара са законском затезном каматом за период од дана подношења противтужбе па до пресуђења. Ставом петим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се малолетно дете повери мајци на самостално вршење родитељског права и да се уреди модел виђања између малолетног детета и оца према моделу ближе описаним овим ставом изреке, као и да на име издржавања малолетног детета плаћа износ од 17.000,00 динара почев од дана подношења привремене мере најкасније до 05. у месецу за текући месец. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац – противтужени и тужена – противтужиља су изјавили ревизије због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац-противтужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14), Врховни касациони суд је нашао да су ревизије делимично основане.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена ГГ заједно са ћерком живи у стану површине 48 м², који је купила на кредит са роком отплате од 25 година, просечна рата износи 138 евра. Укупне потребе малолетне ДД утврђене су у износу од 70.100,00 динара месечно, који износ обухвата тачно утврђене појединачни износе трошкова за бављење одбојком, храну гардеробу и обућу, наставника математике, кампове рекреативне наставе, екскурзије, једнодневне излете, трошкове књига, прибора, опреме за физичко, за социјални живот детета као што су рођендани трошкове зимовања и летовања и за ангажовање помоћи за чување ДД да не буде сама када је она ангажована због професионалних обавеза јер ради двосменски, пише докторат, ради и суботом. Зарада јој износи 130.000,00 динара. Тужилац живи у ..., на име закупнине за стан плаћа 1.620 америчких долара, за комуналије 215 долара, рату за кола на лизинг 445 долара месечно и има плац у ..., мајка му је пензионер и живи у Био је ... у државној ... са платом 4.500 америчких долара, а плата му је сада смањена на износ од 3.131,06 америчких долара. ... је ... и има диплому ... из ... коју је стекао на Универзитету ..., Колеџу за Постдокторско усавршавање тужиоца је опсежно и обухвата истраживачке субспецијализације у Институту за ... Универзитета у ... и Центру за истраживање ... на факултету ... у ...-.... Након специјализације из ... у ... и женској ... у ... факултет ..., ... ГГ је остао на ...у као предавач на Одељењу за Заменик је и директора Службе за ... и ... на заједничком програму ... у... у институт и ... у Тужилац поседује лиценцу из ... и ... коју је амерички одбор за ... и он спроводи истраживања која проучавају ... Из допунског налаза и мишљења ГЦСР Вождовац од

24.07.2017. године произилази да су између тужиоца и тужене нарушени односи и лоша комуникација, што се рефлектује на малолетно дете, које пружа отпор, те да родитељи треба да раде на себи и на побољшању односа. Мајка је навела да не ограничава комуникацију и виђање детета са оцем и да је сагласна да се дете виђа са оцем у периодима ван распуста кад год се договоре.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је укинуо првостепену пресуду у побијаним деловима који се односе на модел виђања детета са оцем и издржавање од стране оца, те је ценећи све околности конкретног случаја и резултата изведених доказа пред првостепеним судом и на расправи пред другостепеним судом, пре свега исказ тужене и налаз и мишљење Градског центра за социјални ради Одељење Вождовац, уредио модел виђања малолетне ДД са оцем на начин како је то наведено у изреци пресуде, налазећи да је такав модел прилагођен разлици у времену између Србије и Регулисао је односе виђања малолетног детета са оцем и њихову реализацију за време боравка тужиоца у Републици Србији ван зимског и летњег одмора, јер природа посла тужиоца често диктира немогућност да оствари контакт са дететом у предложеним интервалима, а тужена је сагласна да се отац виђа са малолетном ДД у периодима ван распуста по договору, због чега је одбио предлог тужиоца за вештачењем сматрајући га као сувишним и уперен на одуговлачење поступка. Код изнетог, одбио је евентуални тужбени захтев тужиоца и одлучио о висини доприноса тужиоца за издржавање малолетне ДД.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је супротно ревизијским наводима тужиоца и тужене правилном применом материјалног права донео одлуку о моделу одржавања личних односа малолетног детета ДД са оцем у периоду када је отац у ... за време, и ван, летњег и зимског распуста и висини обавезе тужиоца да доприноси издржавању малолетног детета у износу досуђеном овом одлуком, правилно одбијајући евентуални захтев тужиоца.

Према одредби члана 6. став 1. Породичног закона прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета, а одредбом члана 61. истог закона прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи (став 1.) и да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета (став 2.). Према одредби члана 67. Породичног закона, право је али и дужност родитеља да се старају о деци, док према члану 75. дете има право на издржавање од оба родитеља, а према члану 160. истог закона издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.), потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.), могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

Врховни касациони суд налази да је другостепени суд у контексту наведених законских одредби правилно оценио утврђене чињенице које су од утицаја на одлуку о одржавању личних односа детета са родитељем са којим не живи и одлуку о висини доприноса тужиоца у издржавању заједничког малолетног детета странака, у ком контексту се евентуални тужбени захтев тужиоца показује као неоснован. По оцени

Врховног касационог суда, супротно наводима ревизија, правилно је одређен модел виђања између оца и малолетног детета у делу када се тужилац налази у Србији током летњег и зимског распуста детета, и ван распуста, водећи рачуна превасходно о најбољем интересу детета који представља правни стандард који се исцрпљује утврђењем модела виђања који представља стабилну основу за даљи емоционални и социјални развој малолетног детета. Овакав модел виђања је прилагођен потребама и обавезама детета и могуће је његово спровођење имајући у виду реалне животне услове парничних странака, које имају најбоље намере али морају да уложе све напоре да превазиђу међусобни конфликт и нарушену комуникацију, да унапреде своје родитељске вештине, што се пре свега односи на оца, што је у најбољем интересу детета, јер у супротном код детета стварају осећање несигурности, недостатак предвидљивости и сталности, чиме се угрожава право детета на правилан раст и развој. Наводи ревизије тужене којима се указује да је одређени новчани износ издржавања прениско одмерен, односно да не одговара укупним потребама, које је другостепени суд правилно утврдио, као ни осталим околностима које се пре свега тичу могућности тужиоца као дужника издржавања су неосновани. Из напред наведених законских одредби произлази да се потребе детета утврђују између осталог у складу са могућностима родитеља јер деца прате стандард својих родитеља. Другостепени суд је правилно сагледавајући могућности тужиоца који поред зараде остварује и друге приходе, те ценећи и могућности мајке малолетног детета која има обавезу да допринеси издржавању малолетног детета, имајући у виду њен допринос у виду свакодневне бриге о малолетном детету и потребе малолетног детета старог ... година које су утврђене у једном укупном не тако малом износу за дете њеног узраста, правилно нашао да је утврђена висина издржавања у износу од 50.000,00 динара довољна да намири потребе малолетног детета, док би досуђивање већег износа било неоправдано и несврхисходно. Из свега напред изнетог неосновани су наводи ревизије тужене о погрешној примени материјалног права у овом делу.

Међутим, у преосталом делу другостепене одлуке којом је одлучено о моделу виђања малолетног детета са тужиоцем – оцем АА приликом његовог боравка у ..., где је одређено да ће се комуникација одвијати путем видео линка сваког уторка, среде и суботе у месецу од 19,00 до 20,00 часова по локалном времену другостепени суд је погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Ово пре свега због нејасног закључка другостепеног суда да је овакав успостављени модел одржавања личног контакта прилагођен опште познатој чињеници разлике у временској зони између ... и ..., јер у конкретном случају та разлика износи 7 часова, због чега одређени модел не одговара ни интересима малолетног детета, пре свега радним данима, када има обавезе и тренинге, нити тужиоцу који је у то време на послу, и који модел би у случају несарадње, могао представљати проблем у случају принудног извршења у смислу продубљивања даљег конфликта између родитеља и између оца и детета, а што свакако не представља најбољи интерес детета. Како у погледу наведеног нису дати јасни разлози у образложењу другостепене одлуке то се не може за сада констатовати да је најбољи интерес малолетног детета задовољен управо овако одређеним моделом виђања у периоду када је тужилац у

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду изнете примедбе, на погодан начин утврдити да ли је овакав модел виђања у најбољем интересу детета, уз

евентуално саслушање водитеља случаја Центра који би се изјаснио у погледу виђања у овом делу и који је компетентан да евентуално да своје мишљење јер је упућен у односе између странака, које би по оцени овог суда могао једино и најбоље да се одвија у складу са договором родитеља јер је у овим околностима скоро немогуће да се одреди модел виђања путем видео линка због свих околности случаја, временске разлике, обавеза детета, као и родитеља, при чему ће имати у виду предложени модел од стране оца, виђање путем видео линка недељом као евентуално једини могући у овом тренутку. При томе ће ценити да ли је и временско трајање разговора и виртуелног контакта од 1 сат, односно 1,5-2 сата које је предложио отац примерен узрасту малолетног детета и степену њене пажње. За напоменути је да у сукобу права и жеље тужиоца да као отац одржава личне односе са малолетним дететом – ћерком и права малолетног детета код кога постоји негативан став за одржавање оваквог односа, због сталног притиска, одлучује најбољи интерес детета. Том интересу морају бити подређени интереси родитеља. Отац је у обавези да испланира и да квалитетно проводи време са својим дететом све у циљу елиминисања негативних последица нарушених родитељских односа. Такође, мајка има обавезу да припреми дете за контакте са оцем у смислу подстицања детета да се са оцем види и проводи време, па тужилац у сваком случају има могућност да када лични односи између њега и детета буду таквог квалитета да је дете спремно да са оцем проводи више времена тражи проширење сада одређеног модела одржавања личних односа ако није задовољан. Стога ће другостепени суд поново испитати начин на који је уређено одржавање личних односа између тужиоца и малолетног детета у укинутом делу, имајући у виду најбољи интерес малолетног детета и право тужиоца да учествује у вршењу родитељског права у смислу одредби Породичног закона.

Имајући све изнето у виду, одлучено је као у изреци пресуде применом одредбе члана 414. став 1. и применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић